

Polityka migracyjna

Kryzys migracyjny i uchodźczy oraz nieproporcjonalna presja migracyjna na zewnętrznych granicach UE były głównymi tematami działań UE i państw członkowskich przez ostatnie pięć lat. W obliczu tych sytuacji kryzysowych udowodniliśmy, że mimo pojawiającej się różnicy zdań, możemy działać wspólnie i możemy być skuteczni w ograniczaniu nielegalnej migracji do UE. Mimo to, duży potencjał migracyjny i stała groźba destabilizacji w sąsiedztwie UE, sprawiają, że wdrożenie trwałych i długofalowych rozwiązań dot. skutecznej polityki migracyjnej pozostaje kluczowym wyzwaniem.

Cele

Naszym celem jest UE zdolna do skutecznej ochrony swoich granic zewnętrznych, zapewniająca bezpieczeństwo strefy Schengen, efektywnie kontrolująca przepływy migracyjne, odporna na kryzysy i zagrożenia. Głównym celem powinno być trwałe odzyskanie kontroli nad przepływami migracyjnymi do UE poprzez dalsze ograniczenie skali nielegalnej migracji oraz nadużyć systemu azylowego.

UE potrzebuje wspólnego, odnowionego programu w zakresie migracji, tworzącego efektywne i odpowiedzialne warunki zarządzania migracją oraz silniej wiążącego wymiar wewnętrzny z wymiarem zewnętrznym polityki migracyjnej. Program powinien umożliwić udzielenie ochrony tym, którzy jej najbardziej potrzebują, realizować zasadę solidarności przy poszanowaniu suwerenności państw członkowskich oraz ich prawa do decydowania o tym, kogo przyjmują na swoim terytorium. Państwa członkowskie powinny mieć do dyspozycji katalog efektywnych działań w ramach kompleksowego podejścia, ze szczególnym uwzględnieniem środków prewencyjnych.

Inicjatywy podejmowane w ramach zewnętrznego wymiaru polityki migracyjnej powinny być realizowane w bliskiej współpracy z krajami pochodzenia i tranzytu. Działania UE powinny mieć charakter pomocniczy i w większym stopniu opierać się na zasadzie warunkowości, a ich natężenie powinno być uzależnione od poziomu współpracy, zaangażowania i zrozumienia dla priorytetów UE.

Proponowane działania

1. Granice zewnętrzne

Zarządzanie granicami zewnętrznymi jest kluczowym elementem bezpiecznej i stabilnej polityki azylowej i migracyjnej UE oraz warunkiem koniecznym dla prawidłowego funkcjonowania Schengen.

- Efektywna strefa Schengen zaczyna się od efektywnej kontroli granicznej. Priorytetem powinno być pełne wdrożenie Zintegrowanego Zarządzania Granicami.
- Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej, w ramach rozszerzonego mandatu, powinna nadal rozszerzać wsparcie udzielane państwom członkowskim, wzmacniając koordynację i zwiększając możliwości operacji powrotowych.
- Powinniśmy w większym stopniu uwzględniać aspekty bezpieczeństwa w polityce wizowej strefy Schengen.

Reforma Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego (WESA)

Nadużywanie procedur uchodźczych przez migrantów ekonomicznych, a w konsekwencji rozwój zjawiska tzw. ruchów wtórnych, ujawnił potrzebę skrócenia i uszczelnienia procedur uchodźczych z poszanowaniem kompetencji traktatowych państw członkowskich.

- Powinniśmy ustanowić obowiązkową procedurę graniczną, a także wzmocnić przepisy zezwalające na efektywne rozróżnienie migrantów ekonomicznych od cudzoziemców rzeczywiście potrzebujących ochrony międzynarodowej (w tym poza terytorium UE).
- Przyszły WESA powinien uwzględniać kompetencje państw członkowskich i tym samym nie naruszać ich suwerenności. Z uwagi na liczne powiązania między poszczególnymi elementami

Wkład Polski do przygotowań Agendy Strategicznej na lata 2019-2024

tworzącymi WESA, dalsze prace w tym zakresie powinny być kontynuowane w ramach podejścia pakietowego, które zapewni efektywną implementację całej reformy w przyszłości.

- Nie popierając mechanizmu relokacji, uważamy, że na zasadzie dobrowolnego uczestnictwa może być on jedną z wielu możliwych form współpracy dla państw członkowskich, które tego chcą.

II. Powroty

Brak możliwości wdrożenia efektywnej polityki w zakresie powrotów jest silnym bodźcem skłaniającym do podejmowania nielegalnej migracji. UE musi usunąć istniejące przeszkody, zarówno w kontekście wewnętrznym, gdzie nadal możliwa jest poprawa efektywności, jak i zewnętrznym, poprzez współpracę z państwami trzecimi.

- Powinniśmy w dalszym ciągu szukać możliwości dostosowania i harmonizacji procedur, zmniejszając czas trwania postępowań oraz liczbę nadużyć środków odwoławczych.
- Musimy powiązać WESA z kwestią powrotów, umożliwiając szybką i skuteczną realizację powrotów osób, którym nie przyznano ochrony międzynarodowej w Unii Europejskiej.
- UE potrzebuje spójnego stanowiska, priorytetowo traktującego efektywność powrotów i readmisji. Potrzebujemy rozwiązań, które umożliwią cofanie zezwoleń pobytowych i realizowanie powrotów osób, które - przyjęte bona fide - nie przestrzegają prawa, a tym samym wykazują się brakiem zrozumienia i szacunku dla europejskich zasad i wartości.

III. Interoperacyjność

Powinniśmy w dalszym ciągu rozwijać, wdrażać oraz zapewnić skuteczne współdziałanie pomiędzy nowotworzonymi (EES, ETIAS, ECRIS-TCN) a istniejącymi (SIS, VIS, Eurodac) wielkoskalowymi systemami informatycznymi. Powinniśmy zapewnić szybką implementację przyjętych aktów prawnych i w tym celu UE powinna udzielić państwom odpowiedniego wsparcia.

- Powinniśmy monitorować proces modernizacji istniejących systemów wielkoskalowych, powstawania i wdrażania nowych systemów wielkoskalowych, powstawania narzędzi umożliwiających interoperacyjność między nimi (ESP, Shared BMS, CIR, MID).
- Powinniśmy zlikwidować pozostałe luki w zakresie danych mających wpływ na realizację polityki migracyjnej oraz popierać inicjatywy zmierzające ku digitalizacji procesów związanych z migracją, zmniejszając obciążenie administracyjne państw członkowskich, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokich standardów bezpieczeństwa procesu.
- Powinniśmy skutecznie wdrożyć rozporządzenie w sprawie użytkowania Systemu Informacyjnego Schengen do celów powrotu nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich.

IV. Wymiar zewnętrzny

Dialog z państwami trzecimi powinien być rozwijany w szczególności z państwami naszego najbliższego sąsiedztwa, kluczowymi z punktu widzenia bezpieczeństwa UE, zarówno w kontekście granicy południowej, jak i wschodniej. Promowanie i rozwój skutecznego zarządzania migracją w całym sąsiedztwie UE odgrywa ważną rolę prewencyjną i stabilizacyjną i powinno być realizowane równoległe z pracami nad WESA.

- Działania UE powinny motywować państwa trzecie do zwiększania również ich zaangażowania w dziedzinie zwalczania źródłowych przyczyn migracji poprzez działania własne o charakterze lokalnym i regionalnym.
- UE powinna udzielać wsparcia na zasadzie warunkowości, uzależnionego od poziomu współpracy i zaangażowania – szczególne akcent powinien być położony na wsparcie dla partnerów, gotowych na wysiłek związany z budową/reformowaniem swoich systemów

Wkład Polski do przygotowań Agendy Strategicznej na lata 2019-2024

zarządzania migracjami, azylem i granicami, jak również poziomem efektywności współpracy w dziedzinie powrotów.

- Powinna zostać wzmocniona komunikacja z grupami docelowymi w państwach trzecich, zainteresowanymi migracją, przedstawiająca rzeczywisty obraz sytuacji w UE, konsekwencje i zagrożenia związane z nielegalną migracją i wskazująca możliwości legalnej migracji dla osób zainteresowanych, zgodnie z potrzebami krajowych rynków pracy, i bez uszczerbku dla kompetencji UE.